

**NORWID
FESTIWAL
2021**

KATALOG

Kraków

**NORWID
FESTIWAL
2021**

KATALOG

Ośrodek Kultury
im. C. K. Norwida

REDAKCJA

Jarosław Kłaś

SKŁAD, PROJEKT GRAFICZNY PUBLIKACJI I OKŁADKI, PRZYGOTOWANIE DO DRUKU

Romka Kapusta

FOTOGRAFIE Z NORWID FESTIWAL 2021

Miłosz Gralak (jeśli nie zaznaczono inaczej)

REDAKCJA JĘZYKOWA I KOREKTA

Marta Kołpanowicz

WYDAWCA

Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida

os. Górali 5, 31-959 Kraków

tel. 12 644 27 65, fax 12 642 25 94

sekretariat@okn.edu.pl

www.okn.edu.pl

www.facebook.com/oknorwid

Katalog wystaw wydany w ramach projektu „Norwid Festiwal 2021”.

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Projekt realizowany dzięki wsparciu Miasta Krakowa i Dzielnicy XVIII Nowa Huta.

Copyright © Authors & Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida
Kraków 2021

Spis treści

Norwid Festiwal 2021	5
Rezydencje Artystyczne w ARTzonie w ramach Norwid Festiwal 2021	22
Konkurs na Nagrodę Norwidowską w ramach Norwid Festiwal 2021	28
Werdykt jury konkursu na Nagrodę Norwidowską	33
Norwid w Krakowie	35
Pamięć Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida o swoim patronie	37
Szlakiem Norwida po Krakowie – spacer	39
O projekcie	46
O organizatorze	47

Cyprian Kamil Norwid
Pielgrzym

1

Nad stanami jest i *stanów-stan*,
Jako wieża nad płaskie domy
Stercząca, w chmury...

2

Wy myślicie, że i ja nie Pan,
Dlatego że dom mój ruchomy
Z wielbłądziej skóry...

3

Przecież ja – aż w nieba łonie trwam,
Gdy ono duszę mą porywa,
Jak piramidę!

4

Przecież i ja – *ziemi tyle mam*,
Ile jej stopa ma pokrywa,
Dopokąd idę!...

[za: Cyprian Norwid, *Poezja i dobroć. Wybór utworów*.
Wybrał, wstępem i przypisami opatrzył Marian Piechał,
Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1981]

1.

NORWID FESTIWAL 2021

dr Jarosław Kłaś

Decyzją Sejmu i Senatu RP 2021 rok został ogłoszony Rokiem Norwida z racji 200. rocznicy urodzin poety. Z tej okazji Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida w Krakowie uczcił pamięć swojego patrona podczas Norwid Festiwal 2021, organizowanego w dniach 26–28 listopada 2021 r. pod hasłem „Dopokąd idę!...” dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, a także wsparciu Miasta Krakowa i Dzielnicy XVIII Nowa Huta. Hasło przewodnie festiwalu zostało zaczerpnięte z wiersza „Pielgrzym” i jest to jeden z charakterystycznych neologizmów używanych przez poetę. W programie festiwalu znalazły się koncert, recytacja wierszy Norwida, panele dyskusyjne, warsztaty kreatywnego pisania, gra terenowa, spacer po Krakowie oraz gala festiwalowa z finałem rezydencji artystycznych i wręczeniem Nagrody Norwidowskiej. Wszystkie wydarzenia odbywały się stacjonarnie, a część z nich transmitowana była online na Facebooku Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida oraz tłumaczona na Polski Język Migowy.

NORWID MUZYCZNIE I ARTYSTYCZNIE

W ramach trzech dni festiwalu przewidziano duże wydarzenia wieczorne. Pierwszego dnia (26 listopada) o godz. 20 w ARTzonie Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida (os. Górali 4, Kraków) odbył się koncert „Norwid muzycznie!” w wykonaniu Mateusza Kluzy z zespołem. Był to premierowy występ z materiałem z najnowszej płyty artysty zatytułowanej „Norwid 2021”. Można było usłyszeć nowe muzyczne interpretacje do wierszy Norwida, jak również nowe aranżacje do utworów z płyty „Niksy” wydanej w 2008 r. W repertuarze koncertu pojawiły się m.in. „Pielgrzym”, „Z greckiego”, „Kłatwy”, „Niksy”, „Nim znów ucieknę”, „Pomiędzy świtem”, „Moja Piosnka”. Wystąpili: Mateusz Kluza (śpiew, fortepian), Maciej Salus (gitary), Mateusz Dudek (acordina), Paweł Wszółek (kontrabas, gitara basowa), Szymon Madej (perkusja). W festiwalową sobotę (27 listopada) o godz. 19 w tej samej lokalizacji zorganizowano uroczystą Galę Norwid Festiwal 2021, w czasie której nastąpiło podsumowanie rezydencji artystycznych oraz wręczenie Nagrody Norwidowskiej. Galę poprowadził Łukasz Wojtusik. Była to okazja, aby poznać współczesnych twórców, którzy inspirowali się dziełami Norwida bądź jak on łączą wiele dziedzin sztuki. Swoje dwumiesięczne rezydencje artystyczne w ARTzonie podsumowały: Małgorzata Haduch, która zaprezentowała projekt „Przemierzając, podążając”, będący grą-kompozycją według interpretacji neologizmu „Dopokąd idę!...”, oraz Natalia Komorowska, która pokazała projekt „Eko-obrazy Krakowa”, zakończony wystawą witraży inspirowanych twórczością Norwida. Projekty te do realizacji wybrało jury w składzie: Olga Brzezińska (Fundacja Miasto Literatury), Dagmara Żabska (Teatr Figur Kraków), Agnieszka Łukaszevska (Wydział Sztuki UP w Krakowie), Magdalena Kotula (Nowohuckie Laboratorium

Dziedzictwa Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida), Małgorzata Hajto (ARTzonia Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida). Festiwalowa gala była także okazją do ogłoszenia laureatów oraz wręczenia Nagrody Norwidowskiej dla twórców, którzy łączą działalność literacką z innymi dziedzinami sztuki. Nagrodę główną (10 tys. zł) oraz dwa wyróżnienia (po 2 tys. zł) przyznało jury, w którym zasiadali: Magdalena Siwiec (UJ), Joanna Zach (UJ), Anna Borowiec (Muzeum Narodowe w Poznaniu), Magdalena Harasimowicz-Moksa (Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida), Ernest Ogórek (Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, Wydział Sztuki UP w Krakowie). Nagroda główna przyznana została Marcie Dziado, a wyróżnienia otrzymali Marcin Mokry i Tomasz Kaczorowski. Nagrodę wręczyli Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Kultury Robert Piaskowski oraz Dyrektor Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida Anna Wiszniewska.

DYSKUSJE O NORWIDZIE

Jak wiadomo, Norwid był sztukmistrzem, specjalizującym się w wielu dziedzinach, zatem jego spuścizna jest swoistą mozaiką artystyczną i korespondencją sztuk. Odpowiedzią na wszelkie pytania z zakresu wszechstronnej twórczości Norwida i jej współczesnej recepcji były panele dyskusyjne organizowane w każdym dniu festiwalowym o godz. 17. Pierwszy panel odbył się w Ośrodku Kultury im. C. K. Norwida, a dwa pozostałe w ARTzonie Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida. 26 listopada odbył się panel „Norwid + literatura”, który prowadzony był przez Elżbietę Foltyniak. Uczestnikami/uczestniczkami tego panelu byli eksperci: Urszula Czyszczoń-Łłomak, dr Marcin Buczyński, dr hab. Artur Grabowski (UJ) oraz prof. dr hab. Wojciech Kudyba (UKSW). Drugiego dnia była okazja do udziału w panelu „Norwid + muzyka”, w którym wzięli udział muzycy mający w swoim dorobku interpretacje poezji Norwida (Jakub Gucik, Mateusz Kłuz, Natalia Niemen, Joanna Wnuk-Nazarowa). Rozmowę poprowadził Piotr Metz. Ostatnim panelem, który odbył się trzeciego dnia festiwalu, był „Norwid + teatr”, prowadzony przez dra hab. Karola Samsela (UW), z uczestnictwem prof. dra hab. Kazimierza Brauna (University at Buffalo), Jerzego Machowskiego, Wojciecha Terechowicza oraz Michała Zadary.

Panel Norwid + literatura, fot. Miłosz Gralak

Panel Norwid + literatura, fot. Miłosz Gralak

Panel Norwid + teatr, fot. Miłosz Gralak

Panel Norwid + teatr, fot. Miłosz Gralak

Panel Norwid + muzyka, fot. Miłosz Gralak

Panel Norwid + muzyka, fot. Miłosz Gralak

Panel Norwid + muzyka, fot. Miłosz Gralak

Koncert Mateusza Kluzy z zespołem, fot. Miłosz Gralak

Koncert Mateusza Kluzy z zespołem, fot. Miłosz Gralak

Koncert Mateusza Kluzy z zespołem, fot. Miłosz Gralak

Warsztaty kreatywnego pisania Loesje, fot. Miłosz Gralak

Spacer śladami Norwida po Krakowie, fot. Miłosz Gralak

Spacer śladami Norwida po Krakowie, fot. Miłosz Gralak

Gra terenowa inspirowana postacią i twórczością Norwida, fot. Miłosz Gralak

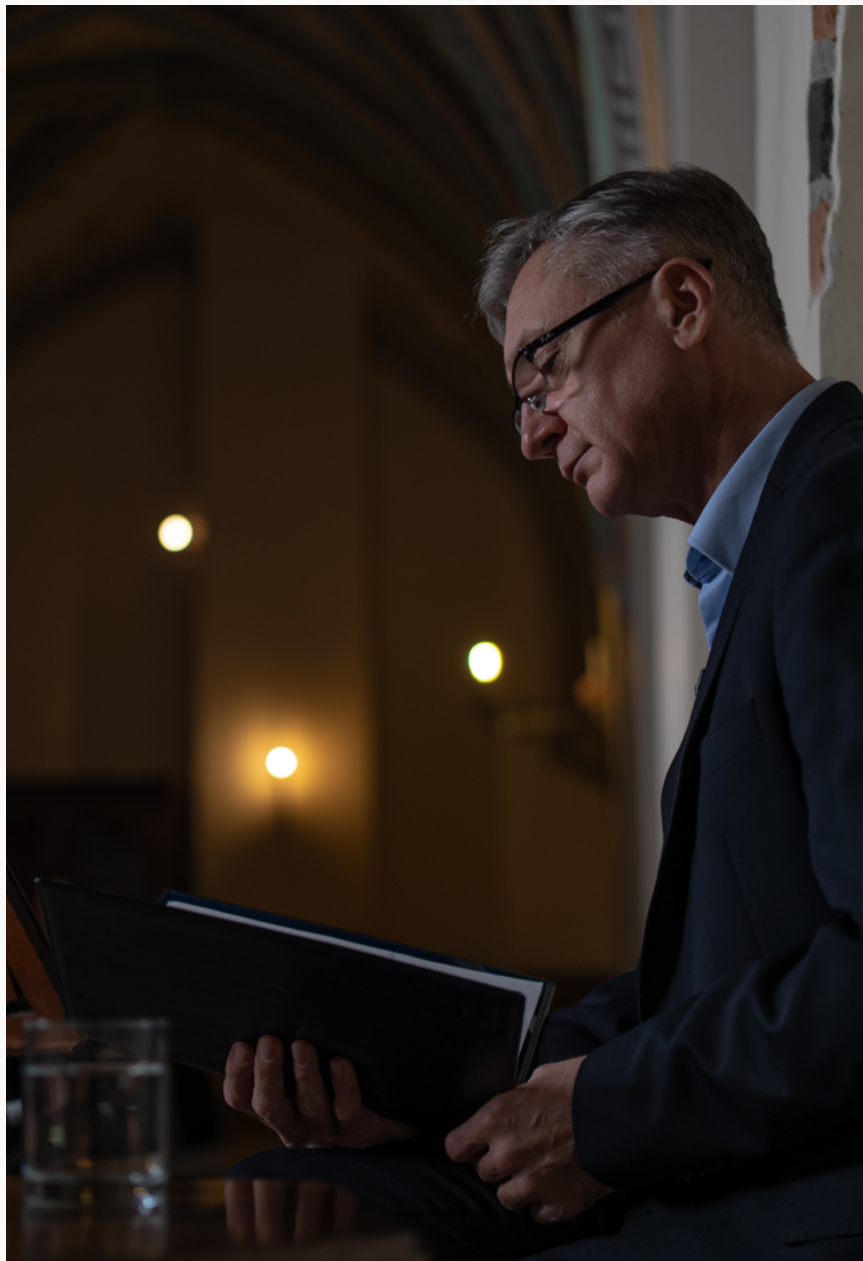

Gra terenowa inspirowana postacią i twórczością Norwida, fot. Miłosz Gralak

Gra terenowa inspirowana postacią i twórczością Norwida, fot. Miłosz Gralak

Recytacja utworów Norwida w interpretacji Piotra Urbaniaka, fot. Miłosz Gralak

Recytacja utworów Norwida w interpretacji Piotra Urbaniaka, fot. Miłosz Gralak

NORWID FESTIWAL 2021

PROGRAM

26–28 listopada 2021 r.

26 listopada 2021 r. // godz. 17

Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 5

WARSZTATY KREATYWNEGO PISANIA LOESJE INSPIROWANE POEZJĄ NORWIDA

Prowadzenie: Wanda Grudzień

26 listopada 2021 r. // godz. 17

Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 5

transmisja: www.facebook.com/oknorwid

PANEL DYSKUSYJNY: NORWID + LITERATURA

Prowadzenie: Elżbieta Foltyniak. Uczestnicy/uczestniczki: dr Marcin Buczyński, Urszula Czyszczoń-Tłomak, dr hab. Artur Grabowski (UJ), prof. dr hab. Wojciech Kudyba (UKSW)

Wydarzenie tłumaczone na PJM.

26 listopada 2021 r. // godz. 20

ARTzona Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 4

transmisja: www.facebook.com/oknorwid

NORWID MUZYCZNIE! KONCERT MATEUSZA KLUZY Z ZESPOŁEM

Wystąpili: Mateusz Kluza (śpiew, fortepian), Maciej Salus (gitary), Mateusz Dudek (acordina), Paweł Wszolek (bas), Szymon Madej (perkusja), Sound Box (chórki)

Wydarzenie tłumaczone na PJM.

27 listopada 2021 r. // godz. 11

Start: Park Strzelecki

SPACER ŚLADAMI NORWIDA PO KRAKOWIE

Prowadzenie: dr Agnieszka Konior (UJ)

27 listopada 2021 r. // godz. 17

ARTzona Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 4

transmisja: www.facebook.com/oknorwid

PANEL DYSKUSYJNY: NORWID + MUZYKA

Prowadzenie: Piotr Metz. Uczestnicy/uczestniczki: Jakub Gućik, Mateusz Kluza, Natalia Niemen, Joanna Wnuk-Nazarowa

Wydarzenie tłumaczone na PJM.

27 listopada 2021 r. // godz. 19

ARTzona Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 4

transmisja: www.facebook.com/oknorwid

GALA NORWID FESTIWAL 2021

Podsumowanie rezydencji artystycznych (Natalia Komorowska, „Eko-obrazy Krakowa” oraz Małgorzata Haduch, „Przemierzając, podążając”), wręczenie Nagrody Norwidowskiej (nagroda główna, dwa wyróżnienia). Prowadzenie: Łukasz Wojtusik

Wydarzenie tłumaczone na PJM.

28 listopada 2021 r. // godz. 11

Start: Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 5

GRA TERENOWA Z NAGRODAMI INSPIROWANA POSTACIĄ I TWÓRCZOŚCIĄ NORWIDA

Prowadzenie: Sabina Stodolak (aMazeGames)

28 listopada 2021 r. // godz. 17

ARTzona Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 4

transmisja: www.facebook.com/oknorwid

PANEL DYSKUSYJNY: NORWID + TEATR

Prowadzenie: dr hab. Karol Samsel (UW). Uczestnicy: prof. dr hab. Kazimierz Braun (University at Buffalo), Jerzy Machowski, Wojciech Terechowicz, Michał Zadara

Wydarzenie tłumaczone na PJM.

28 listopada 2021 r. // godz. 19

Opactwo Cystersów w Mogile, ul. Klasztorna 11

transmisja: www.facebook.com/oknorwid

RECYTACJA UTWORÓW NORWIDA W INTERPRETACJI PIOTRA URBANIAKA

Akompaniament: Jan Oberbek

Wydarzenie tłumaczone na PJM.

2.

Rezydencje Artystyczne w ARTzonie

w ramach

NORWID FESTIWAL 2021

Magorzata Hajto

Programy rezydencyjne zainicjowaliśmy w Ośrodku Kultury im. C. K. Norwida w 2019 r. Był to rezultat ciągłego poszukiwania najbardziej oczekiwanych oraz efektywnych ścieżek i kierunków rozwoju instytucji kultury. Od wielu lat staramy się oddawać przestrzeń materialną oraz nasze zasoby wiedzy i praktyki jak najszerszej grupie osób zainteresowanych współtworzeniem oferty ośrodka kultury. Jedną z wartości, którą szczególnie pielęgnujemy, jest otwartość. Stale zachęcamy naszą publiczność oraz przedstawicieli/przedstawicielki świata sztuki do inicjowania własnych przedsięwzięć artystycznych i społecznych, dla których my jako zespół doświadczonych animatorów/animatorek możemy być wsparciem, a nasza instytucja – twórczą przestrzenią. Okazją do zaproszenia artystów/artystek różnych dziedzin sztuki do realizacji własnych przedsięwzięć artystycznych stały się 200. rocznica urodzin patrona naszej instytucji – Cypriana Kamila Norwida – i projekt Norwid Festiwal 2021.

Program rezydencji artystycznych w ARTzonie realizowany w ramach projektu Norwid Festiwal 2021 podzieliliśmy na dwie części – konkursową i główną, którą stanowiły dwumiesięczne pobyty rezydencyjne artystów/artystek wyłonionych w tymże konkursie. Do udziału zaprosiliśmy twórców/twórczynie różnych dziedzin artystycznych – literatury, sztuk wizualnych, muzyki, sztuk performatywnych. Przed jego uczestnikami/uczestniczkami postawiliśmy zadanie opracowania koncepcji autorskich projektów odnoszących się do hasła przewodniego Norwid Festiwal „Dopokąd idę!...”, a w szerszym kontekście do twórczości Norwida – „Poety Pielgrzyma”. Drugim ważnym tematem, szczególnie istotnym ze względu na pandemiczny czas, z którym przyszło nam się mierzyć, była wolność i ograniczenia współczesnego artysty w kontekście niepewności, jaką niosą ze sobą sytuacje skrajne i ogólnoświatowe kryzysy.

Spośród nadesłanych zgłoszeń jury w składzie: Olga Brzezińska (Fundacja Miasto Literatury), dr hab. Agnieszka Łukaszewska, prof. UP (Wydział Sztuki UP w Krakowie), Dagmara Żabska (Teatr Figur Kraków), Magdalena Kotula (Nowohuckie Laboratorium Dziedzictwa Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida), Małgorzata Hajto (ARTzona Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida), wybrało dwa projekty – Natalii Komorowskiej i Małgorzaty Haduch – w których autorki w najbardziej adekwatny sposób odpowiedziały na założenia konkursowe.

Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida zapewnił artystkom wsparcie merytoryczne, logistyczne i finansowe. Zadaniem rezydentek podczas dwumiesięcznego pobytu w przestrzeni ARTzony Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida było zrealizowanie autorskich projektów artystycznych i zaprezentowanie ich rezultatów podczas wydarzenia finałowego Norwid Festiwal 2021, które odbyło się 27 listopada 2021 r.

PROJEKTY REZYDENCYJNE

NATALIA KOMOROWSKA

**EKO-OBRAZY KRAKOWA INSPIROWANE TWÓRCZOŚCIĄ
CYPRIANA KAMILA NORWIDA**

” **O**d zawsze zamykamy wspomnienia w formie obiektów, listów, pamiętników. Celem mojego projektu jest zatrzymanie momentu, kiedy współdziałamy z naturą, kiedy jej doświadczamy. Poprzez to lepiej poznajemy samych siebie. Kiedy odnajdujemy własne przebudzenie jako człowieka, zwracamy uwagę na środowisko i to, co nas otacza, w tym też na ludzi, z którymi spędzamy czas. Codziennie spoglądamy z naszych domów przez okna na świat zewnętrzny, analizując nasz fragment otoczenia, szczególnie w obecnych czasach epidemii. Proponując projekt cyklu witraży inspirowanych twórczością Cypriana Kamila Norwida oraz miastem Kraków, zwróciłam się w stronę naszych wspomnień z wędrówek małych czy dużych, z tego, co po tym w nas pozostaje. Stworzyłam ekoobrazy ze szkła i znalezionych skarbów.

Zmagałam się z tym, czy w obecnym trudnym czasie pandemicznym moje działania mają sens, gdzie jest moje miejsce. Wróciłam do najdłużej mi znanej techniki witrażu Tiffany’ego, którą mogłam pracować indywidualnie w domowym zaciszu. Przy tym kontemlować twórczość Norwida oraz wspomnienia z pobytu w Krakowie, odnosząc się do własnych przeżyć, przekazać je formie wizualnej. Nostalgii i poszukiwania artystyczne zamknęłam w nieregularnych szklanych pocztówkach oraz onirycznych kształtach, wykorzystując lustrzenie autorską techniką odbijania faktur czy pismo asemiczne, grawerowane jednym pociągnięciem ręki. Dopokąd idę ... jeszcze nie wiem, ale będzie tam wyjątkowo, bo sama zbuduję swój własny szklany dom.

[Natalia Komorowska o swoim projekcie rezydencyjnym]

Rezultatami projektu rezydencyjnego Natalii Komorowskiej były otwarte warsztaty witrażu techniką Tiffany’ego pt. „Szklane domy” oraz wystawa autorskiej kolekcji witraży zatytułowana „Eko-obrazy Krakowa inspirowane twórczością Cypriana Kamila Norwida”.

NATALIA KOMOROWSKA

Urodziła się w Warszawie, wychowała w Kotlinie Jeleniogórskiej, blisko Karpacza, Szklarskiej Poręby, Karkonoszy i Gór Izerskich. Historia szklarstwa ukształtowała jej pogląd na otaczający świat i sztukę. Uczęszczała do Liceum Plastycznego im. Stanisława Wyspiańskiego w Jeleniej Górze, gdzie specjalizowała się w szkłe artystycznym, następnie na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu (2015–2020) i Akademii Sztuk Pięknych w Bratysławie (2019). Pracuje w szkłe już ponad 10 lat i nadal poszerza swoją wiedzę oraz umiejętności w tym obszarze. Aktualnie przygotowuje się do obrony pracy magisterskiej na Wydziale Ceramiki i Szklarskiej Akademii Sztuk Pięknych, równoległe studiując na kierunku Mediacja Sztuki. Jej działania zostały docenione m.in. w latach 2017–2019, kiedy otrzymała Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za wybitne osiągnięcia, Stypendium Prezydenta Miasta Wrocławia i Stypendium Rektora Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Jest laureatką wielu konkursów, m.in. The Glass Prize 2019 w kategorii The Aspiring Glass Artist, organizowanego przez firmę Warm Glass UK.

MAŁGORZATA HADUCH

PRZEMIERZAJĄC, PODĄŻAJĄC

„**M**oją inspiracją jest podążanie zawarte w Norwidowskim „Pielgrzymie”, które skojarzyło mi się z techniką kompozycji *Passing Through*. Jest to metoda choreografa Davida Zambrano, pasjonująca wielu tancerzy na całym świecie. Samo wyrażenie *passing through* oznacza przechodzenie przez, a w wykonaniu jednym z motywów jest podążanie po spirali przez przestrzeń. Lecz nie cel jest ważny, a to, co się po drodze wydarza. Bazą tej techniki jest chodzenie, bieganie, pauza, wyjście i wejście, prowadzenie i podążanie. Indywidualny wybór jednej z tych akcji, dookreślony czasem trwania, prowadzi do tworzenia kalejdoskopowych konstelacji ruchowych w przestrzeni. Moim przekazem jest uważność na drogę, nie jej cel. W życiu ziemskim możemy jedynie trenować się w przemierzaniu, podążaniu. Norwid pisze w swoim wierszu o zakotwiczeniu się w sobie, o stopach, które są dla mnie metaforą tu i teraz, o domu, który jest zawsze tam, gdzie jestem ja. By wywołać rezonujący z tym założeniem stan, w procesie korzystam z technik oddechowych i pracy ze świadomością ciała. Badam także norwidowski minimalizm w formie, przeniknięty treścią – jak zastosować taki styl w kompozycji ruchowej? W ograniczeniach (formy) mam dalej wolność trwania w wyborze, wśród otaczających limitów.

[Małgorzata Haduch o swoim projekcie rezydencyjnym]

Rezultatem projektu rezydencyjnego Małgorzaty Haduch pt. „Przemierzając, podążając” był pokaz gry performatywnej zatytułowanej „dopóki jest dokąd” z udziałem grupy tancerzy muzyków w składzie: Kirill Aleksandrov, Magdalena Hałoń, Magdalena Krężolek, Łukasz Łęcki, Aleksandra Mamulska, Ernest Ogórek, Aniela Pramik, Damian Stanisławowicz, Alexandra Shevchuk, Paulina Zygmunt. Towarzyszyły mu obrazy Aleksandry Kucharskiej-Cybuch.

MAŁGORZATA HADUCH

Małgorzata Haduch rozpoczęła edukację na Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten – School for New Dance Development w 2001 roku. W ciągu minionych 20 lat rozwinęła swój zawód jako choreografka, tancerka, performerka, rozpoczęła własne badania artystyczne w dziedzinie współczesnej choreografii i improwizacji. Coraz częściej identyfikuje się z nurtem nowych praktyk performatywnych. Źródeł swoich inspiracji szuka w punku i free jazzie. Przez wiele lat jej scenicznymi przewodnikami byli Katie Duck i Andy Moor. Jest autorką kilku ważnych dla niej spektakli, które wyznaczyły charakter jej drogi twórczej. Były to solo „Replay of The Milky Way seen last summer” (2004), „Zona Segura” (2009), projekt z meksykańskimi tancerzami „Whisper in my Eye” (2015) oraz „Wołanie o powrót” (2018). Ponadto dla artystki istotne były udział w międzynarodowym projekcie Davida Zambrano „50 Days Costa Rica”, współpraca z Krakowską Orkiestrą Improwizującą w koncercie „KIO in Motion”, a także ostatnie osiągnięcie, jakim jest debiut w dziedzinie reżyserii dźwięku w performansie „oŚĆ!” – solo skrojone na miarę dla Marty Wiśniewskiej, znanej jako Mandaryna. Od 2013 r. wraz z artystami Arvindem Gangą i Marią Mavridou tworzy zespół Help Me To Crash, z którego urodził się jej najważniejszy duet sceniczny z fenomenalną tancerką Marią Mavridou. Technika *Flying Low & Passing Through* zajmuje się od 2004 r., a w roku 2020, w czasie intensywnego projektu w Tic Tac Art Center (była beneficjentką programu IMIT-u) przeszła przez ważny próg przepuszczenia tej wiedzy przez siebie, porzucenia formy i prawdziwego zintegrowania wszystkich elementów, w tym pierwiastka siebie i swojej drogi. Najbardziej prestiżową nagrodą było dla artystki Stypendium Rządu Meksykańskiego dla Wybitnych Obcokrajowców 2015 oraz Stypendium Twórcze Miasta Krakowa 2018.

3.

Konkurs na Nagrodę Norwidowską w ramach NORWID FESTIWAL 2021

Magdalena Kotula

Konkurs na Nagrodę Norwidowską odbywał się w związku z obchodami 200. rocznicy urodzin Cypriana Kamila Norwida oraz ustanowionym przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej Rokiem Norwida, w ramach projektu „Norwid Festiwal 2021”. Jego organizatorem był Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida w Krakowie. Celem przyznania nagrody było wsparcie, docenienie i promowanie współczesnych twórców, którzy na wzór Norwida prócz działalności literackiej tworzą także w innych obszarach, w zakresie m.in. sztuk wizualnych, teatru, tłumaczenia, publicystyki, filozofii. Nagroda miała umożliwić dalszy rozwój twórców i zapobiegać ich trudnej sytuacji materialnej. W naborze mogła wziąć udział osoba fizyczna, która ukończyła 18. rok życia, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, zamieszkująca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Formularze zgłoszeniowe wraz z portfolio przyjmowano drogą elektroniczną od 15 września do 31 października 2021 r. Do konkursu przesłanych zostało 30 zgłoszeń. Weryfikacji formalnej dokonał organizator, a oceny merytorycznej specjalnie powołane jury, składające się z pięciu ekspertów/ekspertek reprezentujących różne dziedziny sztuki oraz nauki:

- dr Anna Borowiec (Muzeum Narodowe w Poznaniu)
- dr Magdalena Harasimowicz-Moksa (Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida)
- dr Ernest Ogórek (Wydział Sztuki UP w Krakowie, Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida)
- dr hab. Magdalena Siwiec, prof. UJ (Katedra Komparatystyki Literackiej Wydziału Polonistyki UJ)
- prof. dr hab. Joanna Zach (Ośrodek Badań nad Twórczością Czesława Miłosza / Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego)

Jury brało pod uwagę oryginalność i wartość artystyczną dorobku, twórcze połączenie działalności literackiej z innymi obszarami, odniesienie do aktualnych kontekstów społeczno-kulturowych, przejrzystość i poprawność językową opisów w formularzu zgłoszeniowym oraz portfolio, dokumentowanie i upowszechnianie dorobku.

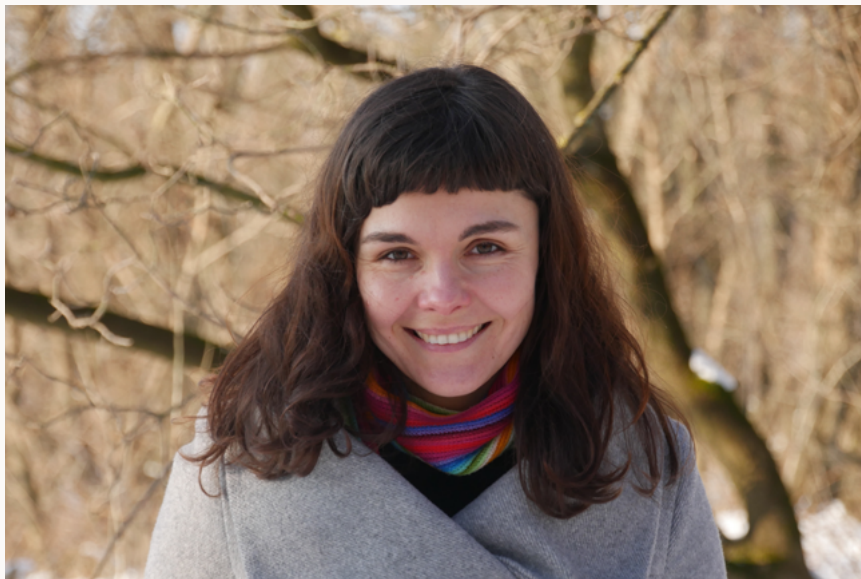
Ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagrody odbyło się 27 listopada 2021 r. na oficjalnej gali podczas Norwid Festiwal 2021. Decyzją jury nagroda główna przyznana została Marcie Dzido, a wyróżnienia Marcinowi Mokremu i Tomaszowi Kaczorowskiemu. Zwycięzcy otrzymali nagrody pieniężne – nagrodę główną w wysokości 10 tys. zł i dwa wyróżnienia po 2 tys. zł.

Gala Norwid Festiwal 2021, fot. Miłosz Gralak

Gala Norwid Festiwal 2021, fot. Miłosz Gralak

NAGRODA GŁÓWNA:

MARTA DZIDO

Pisarka, reżyserka. Debiutowała w wieku lat 16, publikując utwory prozatorskie w czasopismach „Krzywe Koło Literatury” i „Koło Podkowy”. Autorka powieści „Ślad po mamie”, „Małż”, powieści hipertekstowej „Matrioszka”, książki reporterskiej „Kobiety Solidarności”, powieści „Frajda” (za którą otrzymała w 2019 r. Europejską Nagrodę Literacką), zbioru opowiadań „Sezon na truskawki” oraz tekstów drukowanych w antologiach: „Proza życia”, „Wolałbym nie”, „Walka jest kobietą”. Tłumaczona m.in. na wietnamski, serbski, czeski, chorwacki.

Absolwentka PWSFTviT w Łodzi. Autorka zdjęć do filmu „Podziemne państwo kobiet”. Jako scenarzystka, współreżyserka i współproducentka (z Piotrem Śliwowskim) zrealizowała dokumenty: „Paktofonika – hip-hopowa podróż do przeszłości”, „Downtown. Miasto Downów” (nagrodzony w 2011 Hollywood Eagle Documentary Award), „Solidarność według kobiet” (Krzysztof Kieslowski Beyond Borders Award w 2015) oraz „Siłaczki”.

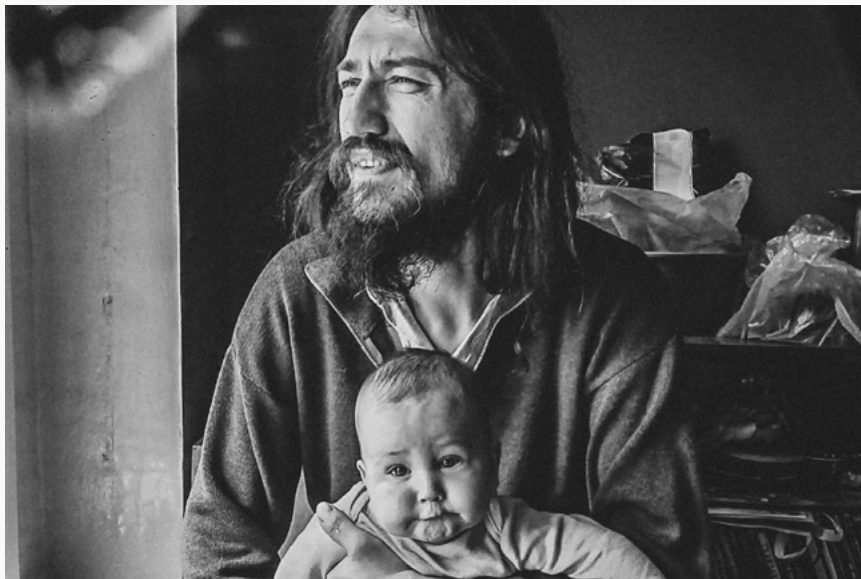

WYRÓŻNIENIE:

TOMASZ KACZOROWSKI

Dramatopisarz, reżyser teatralny i autor koncepcji edukacyjnych dla teatrów. Absolwent wiedzy o teatrze na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, studiował również reżyserię na Wydziale Sztuki Lalkarskiej Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, obecnie doktorant na Uniwersytecie Gdańskim. Wyreżyserował 20 spektakli w teatrach dramatycznych i lalkowych w Szczecinie, Gdańsku, Sopocie, Słupsku, Opolu, Krakowie, Toruniu, Będzinie, Poznaniu, Białymstoku, Łodzi. Jego ostatnie spektakle to: „Lepsze lasy” (Teatr Współczesny w Szczecinie, 2019), „Wyprawy krzyżowe” (Teatr Pinokio w Łodzi, 2019), „Ander-Sen” (Teatr Pinokio w Łodzi, 2020, najlepszy spektakl teatru lalek w ankiecie Naj, Naj, Naj miesięcznika „Teatr”), „Mary, łowczynie skamielin” (Teatr „Baj” w Warszawie, 2021), „Atlas nieba” (Teatr Lalki i Aktora w Wałbrzychu, 2021), „Powrót Odysa” (Teatr Pinokio w Łodzi, 2021), „Arka czasu” (Teatr Lalki i Aktora Kubuś w Kielcach, 2021) i „Te sprawy” (Teatr Kameralny w Bydgoszczy, 2021). Laureat licznych nagród, m.in. trzykrotny laureat konkursu na sztukę teatralną dla dzieci i młodzieży organizowanego przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu, czterokrotny półfinalista Gdynskiej Nagrody Dramaturgicznej. Wydawnictwo ADiT wydało antologię jego dramatów pt. „Sześć opowieści, jak godnie przeżyć życie” (2021). Jego dramat #ciemność został opublikowany w antologii współczesnej polskiej dramaturgii „Polska jest mitem” (ADiT, 2019), przetłumaczonej również na język niemiecki (ADiT, 2021). Sztuka „z czuba albo #byćjakzłatanibrahimović” została przetłumaczona na język angielski (2020) oraz jest tłumaczona na węgierski (2021), a „[REK]in Pol” – na ukraiński (2022).

Marcin Mokry, fot. Marcin Mokry

WYRÓŻNIENIE:

MARCIN MOKRY

Poeta. Ukończył studia filozoficzne. Od 2006 uczy etyki w szkole. Od 2015 odpowiada za program sceny literackiej na Slot Art Festival. Laureat ogólnopolskich konkursów literackich. W 2017 wydał pierwszą książkę poetycką „czytanie. Pisma” uznaną za „jeden z najoryginalniejszych debiutów ostatnich lat”. W 2019 wydał poemat „Świergot”. Ukończył program „Wspólne dziedzictwo” realizowany przez Forum Dialogu i Yad Vashem. Od 2019 r. wspólnie z Karoliną Wiśniewską prowadzi projekt kulturalno-społeczny „Dings – subiektywny atlas miejsca”. Obecnie pracuje nad książką „żywe linie nowe usta”. Mieszka w Rachelanach koło Sejna.

4.

Werdykt jury konkursu na Nagrodę Norwidowską

prof. dr hab. Joanna Zach

Do konkursu zgłosiło się wielu artystów uznanych i nagradzanych, a przy tym wielostronnie uzdolnionych i – podobnie jak patron tej nagrody – uprawiających jednocześnie różne dziedziny sztuki. Poziom tego konkursu był bardzo wysoki, a ze względu na odmienne zakresy aktywności poszczególnych kandydatów niełatwo było znaleźć wspólny mianownik dla ich artystycznych osiągnięć. Dodatkową trudność stanowiła duża rozpiętość wieku, a zatem – niewspółmierność doświadczeń (najstarszy z uczestników urodził się w 1952 r., najmłodsza uczestniczka w 2000). Braliśmy pod uwagę zarówno poziom artystyczny przedstawionego do oceny dorobku, jak i integralność osobowości twórczej, wyrażającej się na kilku, a nieraz na wielu polach. Uwzględniliśmy także te walory, które wydają się szczególnie istotne dla patrona nagrody: głębię antropologicznego przesłania, uniwersalizm proponowanych wartości i niezależność artysty od mód i koniunkturalnych ułatwień.

Jury w składzie:

- dr Anna Borowiec (Muzeum Narodowe w Poznaniu)
- dr Magdalena Harasimowicz-Moksa (Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida)
- dr Ernest Ogórek (Wydział Sztuki UP im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)
- dr hab. Magdalena Siwiec, prof. UJ (Katedra Komparatystyki Literackiej Wydziału Polonistyki UJ)
- prof. dr hab. Joanna Zach (Ośrodek Badań nad Twórczością Czesława Miłosza / Katedra Historii Literatury Polskiej XX wieku Wydziału Polonistyki UJ)

postanowiło przyznać dwa równorzędne wyróżnienia oraz nagrodę główną.

WYRÓŻNIENIA OTRZYMALI:

Tomasz Kaczorowski (ur. 1992) – dramaturg, reżyser teatralny i autor koncepcji edukacyjnych dla teatrów. Doktoryzuje się, ale również prowadzi zajęcia z zakresu wiedzy o teatrze i antropologii widowisk na Uniwersytecie Gdańskim. Ostatnio ukazał się zbiór jego dramatów pt. „Sześć opowieści o tym, jak godnie przeżyć życie” (2021). Od debiutu w roku 2015 wyreżyserował około 20 spektakli na deskach teatrów lalkowych i dramatycznych w całej Polsce, pokazywanych na festiwalach teatralnych i literackich w kraju i za granicą (większość z nich utrzymuje się stale w repertuarach teatrów).

Marcin Mokry (ur. 1980) – poeta, filozof, performer, autor i współautor projektów społeczno-kulturalnych. Wydał dwie książki poetyckie: „czytanie. Pisma” (2017) oraz poemat „Świergot” (2019). Ukończył studia filozoficzne, uczestniczył w wielu programach edukacyjnych dotyczących dziedzictwa kulturowego. Od 2019 r. realizuje wspólnie z Karoliną Wiśniewską projekt kulturalno-społeczny „Dings – subiektywny atlas miejsca”.

NAGRODĘ GŁÓWNAŃ OTRZYMAŁA:

Marta Dzido (ur. 1981) – powieściopisarka, dokumentalistka, reżyserka i producentka filmowa. Debiutowała w wieku 16 lat (1997), drukując opowiadania w czasopismach; ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi. Jest autorką czterech powieści, książki reporterskiej „Kobiety Solidarności”, a także opowiadań, felietonów i reportaży. Za powieść „Frajda” (2018) otrzymała Europejską Nagrodę Literacką. Współtworzyła (od 2005 r.) TVP Kultura – jako reporterka, reżyserka i scenarzystka. Wśród jej zrealizowanych projektów wyróżniają się następujące filmy:

- „Downtown. Miasto Downów” (2010) – scenariusz i reżyseria wspólnie z Piotrem Śliwowskim. Dokument ten uzyskał Hollywood Eagle Documentary Award na festiwalu w Los Angeles oraz specjalną nagrodę Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej,
- „Solidarność według kobiet” (2014) – wspólnie z Piotrem Śliwowskim – nagrodzony Krzysztof Kiesłowski Beyond Borders Award dla najlepszego dokumentu (The New York Polish Film Festival),
- „Siłaczki” (2019) – fabularyzowany dokument zrealizowany wspólnie z Piotrem Śliwowskim.

Gala Norwid Festiwal 2021, fot. Miłosz Gralak

5.

Norwid w Krakowie

dr Jarosław Kłaś

Norwid jako jedyny z wieszczów narodowych był w Krakowie za swojego życia i zostawił po tym ślad w swojej twórczości (Adam Mickiewicz i Juliusz Słowacki nie byli w Krakowie nigdy, Zygmunt Krasiński podróżował przez Kraków, ale nie zostawił o tym świadectwa). Kazimierz Wyka pisał w 1967 r.: „Spotkanie z Krakowem było dla dorobku tego twórcy o wiele owocniejsze aniżeli u innych poetów epoki. (...) Spośród tych wędrowców i przybyszów, którzy poprzez ziemię krakowską docierali do głębszych pokładów historii narodowej i uważnie śledzili jej ludowe oblicze i ludowy przekaz, chyba najgłębiej przed Wyspiańskim dokonał tego Cyprian Norwid”.

Norwid przybył do Wolnego Miasta Krakowa w 1842 r. Był to ostatni etap jego podróży po kraju w towarzystwie podróżnika i literata Władysława Wężyka. Poeta przyjechał do Krakowa z Warszawy przez Minogę w dniach 19–20 maja 1842 r. Władysław Wężyk gościł Norwida w swojej posiadłości w Minodze, po czym odprowadził go do Krakowa. Relację z pobytu w mieście w formie listu opublikowała „Biblioteka Warszawska”. W Krakowie Norwid oglądał procesję Bożego Ciała 26 maja, harce Lajkonika 2 czerwca oraz prawdopodobnie wybór i intronizację króla kurkowego 9 czerwca. Poza tym poeta składał wizyty znamienitym osobistościom Krakowa XIX w., odwiedził Bibliotekę Jagiellońską w Collegium Maius, był na Rynku Głównym, pod pałacem biskupim. Prawdopodobnie też odwiedził podkrakowską Mogiłę, gdzie miał wejść na kopiec Wandy i odwiedzić klasztor oo. Cystersów, w którym mógł oglądać cykl obrazów „Dzieje Wandy” autorstwa Michała Stachowicza.

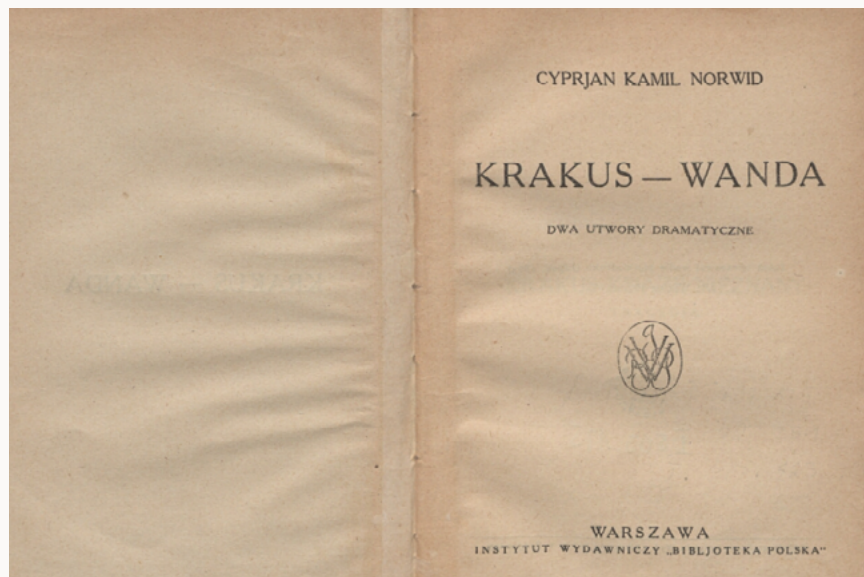
Fascynacja przeszłością odwiedzanych miejsc znalazła odzwierciedlenie w twórczości artysty. Śladem po krakowskiej wizycie Norwida są dwa dramaty z 1851 r.: „Wanda” i „Krakus”, opracowane na podstawie zagubionych rękopisów z 1847 i 1848 r. Norwid wykonał też prawdopodobnie dwa rysunki przedstawiające Krakusa zabijającego smoka oraz Wandę nad brzegiem Wisły. Dodatkowo dramat „Wanda” rozpoczyna się bezprecedensową w literaturze dedykacją dla mogiłskiego kopca Wandy: „Mogile Wandy pod Krakowem w dowód głębokiego poważania poświęca Autor”. Wszystko to stanowiło inspirację dla późniejszej twórczości Stanisława Wyspiańskiego, który oba dramaty chciał włączyć do repertuaru Teatru Miejskiego w przypadku objęcia jego dyrekcji, a poszukując we wrześniu 1904 r. razem z Zenonem Przesmyckim i Adamem Chmielem rysunków Norwida na Woli Justowskiej, pisał w raptularzu: „Po parku z nami Norwid chodzi”.

Norwid bawił w Krakowie i okolicy ponad trzy tygodnie. Potem wyjechał dyliżansem przez Śląsk, Wrocław i Drezno na studia do Włoch i już nigdy nie wrócił do Ojczyzny. Pożegnanie z Krakowem było jego nieplanowanym wówczas pożegnaniem z Polską. 23 maja 1993 r., w 110-lecie śmierci Norwida w Krypcie Wieszczów Katedry na Wawelu umieszczono tablicę epitafijną Norwida wykonaną przez Czesława Dźwigaję. Przy tej tablicy 24 września 2001 r. w 180. rocznicę urodzin Sztukmistrza złożono urnę z ziemią z grobu Norwida na cmentarzu Montmorency pod Paryżem. W uroczystości wzięli udział m.in. premier Jerzy Buzek oraz minister kultury i dziedzictwa narodowego Andrzej Zieliński.

Bibliografia:

Wyka Kazimierz, *Norwid w Krakowie. Szkic Naukowopopularny*, „Pamiętnik Literacki: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej” 1967, nr 58/2, s. 387–432

Krakus – Wanda: dwa utwory dramatyczne, źródło: www.polona.pl

6.

Pamięć Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida o swoim patronie

dr Jarosław Kłaś

Pamięć o swoim patronie i jego związkach z Krakowem kultywuje Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida działający w Krakowie-Nowej Hucie. To dawny Zakładowy Dom Kultury Huty im. Lenina / Ośrodek Kultury Huty im. Tadeusza Sendzimira, który w wyniku transformacji ustrojowej od 1 stycznia 1995 r. stał się miejską instytucją kultury i zyskał nowego patrona. Wybór ten związany był z czasem transformacji ustrojowej. Zwrócono się w stronę niezależnego w swej twórczości artysty, dla którego drogowskazem były najwyższe wartości ludzkie: dobro, prawda i piękno.

Ośrodek w latach 1995–2018 organizował Dni Norwidowskie w Krakowie. W ramach festiwalu odbywały się uroczystości na Wawelu, sympozja na Uniwersytecie Jagiellońskim, happeningi na ulicach Krakowa, konkursy dla młodzieży licealnej ze szkół krakowskich i noszących imię Norwida, koncerty laureatów konkursu recytatorskiego i poezji śpiewanej oraz wernisaże kopii prac plastycznych Norwida. Od 1999 r. podczas festiwalu prezentowano spektakle norwidowskie, inspirowane twórczością Cypriana Kamila Norwida, przygotowywane pod opieką uznanych krakowskich reżyserów i twórców teatralnych. W 2001 r. spektakl „List do świata” pokazywany był w Instytucie Polskim podczas Dni Norwida w Paryżu. W latach 2000–2016 Ośrodek wydawał też Kartki Norwidowskie, popularyzujące życie i twórczość Sztukmistrza. Za działalność w tym zakresie nasza instytucja otrzymała w 2009 r. medal „za zasługi w upowszechnianiu twórczości Cypriana Norwida” od Fundacji Norwidowskiej oraz Nagrodę Specjalną Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2015 r. z okazji 60-lecia Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida przy wejściu do głównego budynku instytucji powstawał mural przedstawiający jej patrona wykonany przez dr hab. Agnieszkę Łukaszewską, prof. UP oraz neon projektu Anny Gotfryd-Koleckiej stylizowany na pismo Norwida.

Od 2017 r. Ośrodek rokrocznie na przełomie września i października organizuje recytacje utworów C. K. Norwida w Opactwie oo. Cystersów w Mogile, zapraszając do współpracy znanych krakowskich aktorów. Wiersze Norwida recytowali już m.in. Dorota Segda (2018), Jan Peszek (2019) i Tomasz Schimscheiner (2020). W 2019 r. z okazji 70-lecia Nowej Huty ARTzona Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida zorganizowała artystyczny projekt muzyczno-filmowy „Buntowniki”. Była to opowieść o historii i ludziach z Nowej Huty przedstawiona wybranymi fragmentami twórczości Norwida. Do specjalnie przygotowanej kompilacji tekstów skomponowana została oryginalna muzyka. Do udziału i zaśpiewania utworu zostali zaproszeni mieszkańcy Nowej Huty, którzy na potrzeby projektu stworzyli specjalny Chór Ludowy z Nowej Huty. Do utworu powstał także wideoklip, w którym wykorzystane zostały materiały historyczne – filmowe i fotograficzne, obrazujące najważniejsze wydarzenia z dziejów Nowej Huty. Nagranie zamieszczono w internecie oraz na specjalnie wydanej bezpłatnej płycie wraz z tekstami, krótkimi opowieściami o historii Nowej Huty oraz specjalnie przygotowanymi ilustracjami.

Postać Norwida przypominana jest ponadto podczas wielu mniejszych inicjatyw. Przede wszystkim jednak Norwid i jego wszechstronna twórczość są dla animatorów i animatorek kultury pracujących w Ośrodku nieustanną inspiracją do tworzenia rzeczy dobrych, autentycznych, wartościowych, pięknych i bliskich człowiekowi.

Gala Norwid Festiwal 2021 – projekcja materiału wideo „Buntowniki”, fot. Miłosz Gralak

7.

Szlakiem Norwida po Krakowie – spacer

dr Agnieszka Konior

Cyprian Kamil Norwid przyjechał do Krakowa w 1842 r., miał wtedy 21 lat. „Gazeta Krakowska” odnotowała, że mury Wolnego Miasta Krakowa wraz ze swoim przyjacielem Władysławem Wężykiem przekroczyli oni 19 lub 20 maja. W dziale „Przyjechali do Krakowa” zapisano, że obywatel Norwid Cyprian przyjechał „z Polski”, czyli z ówczesnego Królestwa Kongresowego. Należy wspomnieć, że Kraków i Warszawę dzielił wtedy nie tylko spory dystans fizyczny, ale także kulturowy. Kraków, jako miasto będące pod protektoratem trzech zaborców, charakteryzowała się względnie dużą autonomią i było wówczas sercem polskiej państwowości. Norwid przyjechał też do Grodu Kraka w bardzo interesującym okresie roku – miał możliwość przyjrzenia się z bliska takim zwyczajom jak procesja Bożego Ciała, pochód Łajkonika czy wybory króla kurkowego. Wizyta młodego poety w Krakowie była poprzedzona licznymi lekturami, zresztą w drogę wziął ze sobą „kilkadziesiąt tomów książek, mianowicie historii dotyczących kronik i pamiętników”. Podróż Norwida do Krakowa była rodzajem krajowej Grand Tour, czyli podróży odbywanych przez młodych intelektualistów w celu doształcenia się i uzyskania wiedzy o świecie, zwykle w towarzystwie bardziej doświadczonych i obytych kompanów. W wypadku tej podróży przewodnikiem był Władysław Wężyk, kilka lat starszy od Norwida, zamożny i bywający już wcześniej w różnych krajach. O ile pierwsze pokolenie romantyków (Mickiewicz, Słowacki, Krasiński) mogło sobie pozwolić na odbywanie zagranicznych Grand Tour, o tyle pokoleniu Norwida, z uwagi na upadek powstania listopadowego i związaną z tym sytuację polityczną i materialną, pozostały raczej podróże „po starożytnościach krajowych”. O tym, co dokładnie Cyprian Kamil Norwid robił w Krakowie, wiemy z listu, który wysłał do pisma poświęconego sztukom i przemysłowi, wydawanemu przez „Bibliotekę Warszawską”, dzięki temu możemy odtworzyć niemalże jego dokładną trasę.

PARK STRZELECKI (UL. ZYGMUNTA AUGUSTA 7)

Norwid prawdopodobnie uczestniczył w wyborach króla kurkowego w Parku Strzeleckim, gdyż w swoim liście zanotował:

Niedługo potem kozernicy nową elekcję króla kurkowego strzelaniem rozpoczęli – przed ósmym wizerunkiem w galerii panujących postawiono srebrnego kurka i łaskę marszałkowską. – Strzelają co dzień, lecz kto strąci ostatni szczątek celu, ten obwołany będzie!

Bractwo Kurkowe to wywodząca się ze średniowiecza organizacja paramilitarna. Jej członkami byli lokalni rzemieślnicy, którzy poprzez regularne zawody wprawiali się w strzelaniu, a w razie wojny mieli bronić murów miasta. Raz w roku były organizowane wybory króla kurkowego – zwyciężał ten, kto strącił ostatni fragment drewnianego kura. Bractwo Kurkowe funkcjonuje do dzisiaj, jego siedzibą jest Celestat w Parku Strzeleckim, obecnie organizacja prowadzi raczej działalność społeczno-patriotyczną niż militarną.

Zadanie: Na pamiątkowych tablicach w Parku Strzeleckim sprawdź, kto został wybrany królem kurkowym w roku przyjazdu Norwida do Krakowa.

Hipolit Lipiński, fragment obrazu „Procesja Bożego Ciała”, własność Muzeum Narodowego w Krakowie

RYNEK GŁÓWNY

Kolejnym wydarzeniem, w którym uczestniczył Norwid w Krakowie, była procesja Bożego Ciała, która odbywa się w tym mieście już od ponad 700 lat. Na początku procesji do czterech ołtarzy niesiona jest monstrancja z Najświętszym Sakramentem. Od początku biorą w niej udział przedstawiciele wszystkich stanów, w tym także członkowie Arcybractwa Męki Pańskiej – świeckiego zrzeszenia religijnego, działającego od czasów średniowiecza przy kościele Franciszkanów – ubrani w długie czarne habity z kapturami. Norwid tak opisywał to wydarzenie:

Tu *oktawa Bożego Ciała*, świątnicy z męką pańską na długich pelerynach – gdzie niegdzie jeszcze kontusz, czekan, cech z chorągwiami, bractwo i lud krakowski. Zatrzymali się przed ołtarzem ustrojonym w zieloność, kotły ustały, zewsząd cisza, a pięćdziesiąt chorągwi kościelnych i cechowych, na podobieństwo masztów pochyla się ku ziemi i lud jak fala niżej, a całe miasto głucho; bowiem ze wszystkich ulic spłynęli w rynek i umilkli.

Zadanie: Obejrzyj obraz Hipolita Lipińskiego „Procesja Bożego Ciała” i sprawdź w terenie, z jakiej perspektywy został on wykonany.

GALERIA SZTUKI POLSKIEJ XIX WIEKU W SUKIENNICACH (RYNEK GŁÓWNY 3)

Norwid przybył do Krakowa jako początkujący malarz, stąd też w trakcie swojej wizyty oglądał pracownię tutejszych artystów, żeby zapoznać się z ich warsztatem. Z jego zapisków wiemy, że odwiedził Jana Nepomucena Głowackiego, uznanego malarza widoków, który wślawił się przede wszystkim swoim wielokrotnie wznawianym albumem „24 widoków miasta Krakowa i jego okolic”, w których szkicował miejscowe zabytki. Przede wszystkim zachwyił go jednak obraz „Morskie Oko”, o którym pisał:

Działu widoków, jest ozdobą czarowne morskie oko, ze swoją wielką, gładką szybą stojącej wody, w której się skały ośnieżone przepaścistym rzutem odbijają.

Z zapisków wiemy też, że widział obraz „Machabeusze” autorstwa Wojciecha Stattlera. Chociaż Galeria Sztuki w Sukiennicach powstała prawie 40 lat po wizycie Norwida w Krakowie, to znajdują się tam obrazy współczesnych mu artystów.

Zadanie: Odwiedź Galerię Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach. Odszukaj w niej obrazy, którymi zachwycał się Norwid w trakcie swojej podróży. Sprawdź, czy w galerii znajdują się także inne obrazy, o których wspomniano w tym opisie.

GIMNAZJUM ŚW. ANNY W COLLEGIUM NOWODWORSKIEGO (UL. ŚW. ANNY 12)

W tym miejscu, ufundowanym przez Bartłomieja Nowodworskiego, do końca XIX w. mieściło się Gimnazjum św. Anny, przygotowujące przyszłych studentów do nauki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jednym z jego absolwentów był Józef Bem – polski generał, bohater powstania listopadowego, uczestniczący w obronie Wiednia i Wiosnie Ludów, przywódca powstania węgierskiego. Jego biografia z powodzeniem mogłaby stać się podstawą scenariusza filmowego. Był legendą już za życia, bohaterem zbiorowej wyobraźni, symbolem cnót obywatelskich i wartości moralnych. Z tego też powodu Norwid po jego śmierci poświęcił mu utwór „Bema pamięci żałobny rapsod”. Stylizowany na średniowieczno-rycerski obrzęd pogrzeb jest nie tylko opisem odprowadzenia jego doczesnych szczątków, ale także metaforą dążeń wolnościowych.

Zadanie: Wejdź na dziedziniec Collegium Nowodworskiego i wysłuchaj „Bema pamięci żałobny rapsod” w wykonaniu Czesława Niemena i Homo Twist (z Maciejem Maleńczukiem).

COLLEGIUM MAIUS (UL. JAGIELLOŃSKA 15)

W budynku Collegium Maius w czasach Norwida mieściła się Biblioteka Jagiellońska. O tym, że poeta ją odwiedził, wiemy z wpisu, jaki zostawił w księdze gości. Nie wpisał jednak daty, zatem możemy jedynie określić, że było to między 1 a 11 czerwca. Do Jagiellonki udał się z listem polecającym od Franciszka Wężyka skierowanym do profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego – Michała Wiszniewskiego. W liście możemy przeczytać:

Pan Norwid, młody poeta, i Władysław Węzyk, także gryzmoła, pragną poznać Pana, jako męża robiącego zaszczyt naszemu piśmiennictwu. Racz Pan ich przyjąć z zwykłą uprzejmością, przez co bardzo zobowiążesz mię, jako stryja ostatniego i mającego wiele przychylności dla wymienionego na czele tego biletu młodzianina.

W zbiorach biblioteki najbardziej zachwycała go „Banderia Prutenorum” – XV-wieczny rękopis autorstwa Jana Długosza ze szkicami i opisami chorągwi krzyżackich zdobytych w Bitwie pod Grunwaldem.

Zadanie: Zwiedź budynek Collegium Maius, który obecnie mieści Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, wyobraź sobie, w jakich warunkach Norwid musiał zapoznawać się z księgozbiorem. Jeśli będziesz tu o 9.00, 11.00, 13.00, 15.00 i 17.00, będziesz mógł obejrzeć grający zegar.

ULICA WIŚLNA PRZED PAŁACEM BISKUPIM

Jedną z postaci, którą Norwid napotkał w trakcie swojej wizyty w Krakowie, był Lajkonik, aczkolwiek do końca nie wiadomo, czy działo się to w Boże Ciało, czy tydzień później, w trakcie jego pochodu. W swoich wspomnieniach Cyprian Kamil zapisał:

Ledwo się obrząd skończył, aliści biegną tłumem przez ulicę Wiślną ku szynkowni, z której wyjeżdża Tatar w jasnozielonej szacie, czerwonej krymce i zawoju śnieżnej białości: ma on szarfę przez ramię, nogi zaś nakreślone na uklejonym koniu, co większa jakby długą przysłoniętym makatą; tak, iż pieszka nie widać. Płsa się, z gęstą brodą, surowem obliczem i gromiącą śmiałych pauprów buławą. *Konik zwierzyniecki*, nie doszedłszy do biskupiego gmachu powrócił z wesołością uganiających za nim chłopców.

Lajkonik musiał zawrócić, ponieważ w czasach Norwida, jak pisze Kazimierz Wyka, miał on zakaz wstępu na rynek, żeby nie zakłócać procesji. Pochód Lajkonika – jako wydarzenie o charakterze ludycznym – zrobił na Norwidzie duże wrażenie, wcześniej poeta z pewnością zapoznał się z licznymi książkami dotyczącymi tej tradycji.

Zadanie: Odwiedź skwer Lajkonika przy Moście Dębnickim i zapoznaj się z historią tego zwyczaju.

KATEDRA NA WAWELU

Owocem wizyty Norwida w Krakowie jest nie tylko list, w którym poeta zawarł swoje wrażenia z podróży, ale także dwa dramaty: „Krakus – księżę nieznan” i „Wanda”, będące nawiązaniem do krakowskich legend. Wzgórze Wawelskie stało się nie tylko inspiracją do powstania utworów, ale także miejscem symbolicznego spoczynku ich autora. W 1993 r., w 110. rocznicę śmierci Norwida odsłonięto brązową tablicę z epitafium poświęconą pamięci poety, jej autorem jest Czesław Dźwigaj, członek Bractwa Kurkowego. Urnę z ziemią z grobu autora „Promethidiona” złożono w krypcie w 2001 r., wcześniej została pobłogosławiona przez papieża Jana Pawła II w trakcie mszy świętej odprawionej w Rzymie w intencji poety.

Zadanie: Zwiedź Kryptę Wieszczów pod Katedrą na Wawelu, wcześniej przeczytaj dramaty Norwida „Wanda” i „Krakus”.

Bibliografia:

Elżbieta Lijewska, *Tajemnice krakowskich kopców. Wokół dedykacji do misterium Norwida „Wanda”, „Napis”* 2010, s. XVI, s. 313–325

Kazimierz Wyka, *Norwid w Krakowie: szkic naukowopopularny*, „Pamiętnik Literacki: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej” 1967, s. 387–432

8. | O projekcie

KATALOG WYDANO W RAMACH PROJEKTU „NORWID FESTIWAL 2021”.

Organizator projektu: Nowohuckie Laboratorium Dziedzictwa Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida

Koordinacja projektu: Jarosław Klaś; **współpraca:** Magdalena Kotula, Julia Lechiewicz

Koordinacja rezydencji artystycznych: Małgorzata Hajto

Promocja: Justyna Dutka, Zuzanna Lech

Wsparcie: Brajan Bednarczyk, Kinga Gurbiel-Skrzypczyk, Paweł Kaczor, Agnieszka Smagowicz, Elżbieta Urbańska-Kłapa, Beata Waško, Joanna Waško-Kula, Katarzyna Wesołowska-Mleczeł, Klaudia Węgrzyn, Agnieszka Wyrwał

Nagłośnienie i transmisje online: Bimbrownia Adam Sołtysiak

Tłumaczenia na Polski Język Migowy: Barbara Franosz, Marzena Kasperska, Edyta Kozub, Małgorzata Limanówka, Magdalena Sipowicz

Identyfikacja wizualna: Romka Kapusta

Spot promocyjny: Wiktor Juneja

Foto- i wideodokumentacja: Miłosz Gralak

Muzyka do spotu promocyjnego oraz materiału dokumentacyjnego o charakterze promocyjnym: „Pielgrzym” (śl. Cyprian Kamil Norwid, muz. Mateusz Kluza)

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Projekt realizowany dzięki wsparciu Miasta Krakowa i Dzielnicy XVIII Nowa Huta.

Copyright © Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida
Kraków 2021

Nowohuckie
Laboratorium
Dziedzictwa

ARTzona

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu

OSRODEK KULTURY IM. C. K. NORWIDA • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

PARTNER

PATRONI MEDIALNI

9.

O organizatorze

OŚRODEK KULTURY IM. C. K. NORWIDA

Instytucja kultury Miasta Krakowa o ponad 60-letniej tradycji. Towarzyszy Nowej Hucie i jej mieszkańcom niemal od samego początku. Swoimi działaniami inspiruje, wzmacnia potencjał i wzajemne więzi nowohucian oraz poczucie odpowiedzialności za miejsce, w którym żyją. Oferta Ośrodka powstaje przy współpracy społeczności lokalnej i w oparciu o jej potrzeby. Prowadzone działania nastawione są na animację środowiska lokalnego i edukację kulturalną. Wielokierunkowa działalność na terenie Nowej Huty ma na celu pozyskiwanie i przygotowanie osób i grup do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości poprzez realizację programów edukacyjnych, artystycznych, społeczno-kulturalnych i proekologicznych skierowanych do społeczności lokalnej. Ośrodek włącza się w procesy związane z rewitalizacją, dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym, a także tożsamością Nowej Huty, wzmocnieniem potencjału społecznego i partnerskim rozwojem środowiska lokalnego, realizuje projekty o zasięgu lokalnym i międzynarodowym, współpracując z licznymi partnerami i organizacjami pozarządowymi. Prowadzi działalność w trzech lokalizacjach: os. Górali 5 (Nowohuckie Laboratorium Dziedzictwa z Pracownią Animacji Ekologicznej, Kino Studyjne Sfinks, które jest producentem Nowohuckiej Kroniki Filmowej, Galeria Huta Sztuki, Biblioteka Główna), os. Górali 4 (Klub ARTzona z Pracownią Wolontariatu i Pracownią Praktyk Edukacyjnych i Rozwojowych – Przestrzeń Inspiracji), os. Złotego Wieku 14 (Klub Kuźnia z Biblioteką).

NOWOHUCKIE LABORATORIUM DZIEDZICTWA

Dział Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida, który zajmuje się dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym, szczególnie w kontekście Nowej Huty. Tym samym jest bodaj pierwszym tak wyraźnym konglomeratem kultury i przyrody w instytucji kultury. Ważne jest tutaj spojrzenie na człowieka w całokształcie otaczającej go rzeczywistości i w zgodzie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. W duchu partycypacji i wspólnej troski o lokalne dziedzictwo angażuje społeczność lokalną i współpracuje z licznymi partnerami: lokalnymi liderami, organizacjami pozarządowymi, szkołami, innymi instytucjami kultury czy przedsiębiorstwami. Tym samym buduje pozytywną tożsamość mieszkańców Nowej Huty i całego Krakowa. Istotą podejmowanych działań jest opowiadanie o dziedzictwie i interpretowanie go poprzez tworzenie warunków do jego bezpośredniego doświadczania i eksperymentowania z nim przez społeczność gromadzącą się wokół proponowanych wydarzeń i projektów. Prowadzi to do lepszego zrozumienia otaczającej nas rzeczywistości kulturowej i przyrodniczej w jej złożonym całokształcie, a w efekcie do większej troski o nią. Przykładem są tu popularne wydawnictwa, a także spacerzy, prelekcje, warsztaty, slajdowiska, cykle wydarzeń czy przedsięwzięcia edukacyjne i rekreacyjne organizowane dla odbiorców indywidualnych i grup zorganizowanych.

ARTzona

Jest częścią Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida w Krakowie. To otwarta przestrzeń działań artystycznych i społecznych. Oferta ARTzony – kierowana do wszystkich grup wiekowych – jest w dużej części kreowana lub inspirowana przez mieszkańców miasta. Najważniejsze projekty realizowane obecnie w ARTzonie to: Heroina. Bohaterka. Festiwal Kobiet; Halo! Tu Ziemia!; Naturalnie Rodzinnie; Mała ARTzona; Mała Letnia Akademia Folkloru; Kreacje. W Sieci Kultury 2021; Międzynarodowy Tydzień Bliskości; Klub Rodziców w ARTzonie; Miejskie Hafciarki; Moc Listopadowa; Wyjątkowe Historie Powszechne. Dom Kultury; Kultura. Przestrzenie Inspiracji 2021; Fotoświaty 2021. Działania ARTzony realizowane są dzięki wsparciu finansowemu Miasta Krakowa, Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Narodowego Centrum Kultury, Rady Dzielnicy XVIII Nowa Huta oraz ArcelorMittal Poland SA.

Cyprian Kamil Norwid (1821–1883)

Dziewiętnastowieczny artysta doby romantyzmu, obdarzony wieloma talentami: geniusz pióra, poeta i malarz, rysownik i rzeźbiarz, tłumacz i publicysta, filozof, badacz kultur i cywilizacji. Był wielkim erudytą, obywatelem świata, a zarazem skromnym człowiekiem. Dziś ten artysta jawi się jako ponadczasowy i nowoczesny SZTUKMISTRZ. Jego wpływ na polską literaturę i kulturę był wyjątkowy. Swoimi poglądami zwracał uwagę na sztukę i miejsce poety w społeczeństwie oraz sytuację społeczno-polityczną Polaków. Jest mocno zasłużony na polu poezji, zwłaszcza jej wymiaru intelektualnego i formalnego, choć w czasach sobie współczesnych bywał niezrozumiały i odrzucany, co zdarza się i dziś. Został odkryty dopiero w okresie Młodej Polski, by stopniowo znajdować sobie należne miejsce w literaturze. Dzisiaj uważany jest za artystę, którego twórczość może być inspiracją dla współczesnych.

Norwid Festiwal 2021

Krakowska odsłona obchodów Roku Cypriana Kamila Norwida z okazji 200-lecia jego urodzin pod hasłem „Dopokąd idę!...” Projekt popularyzuje postać i twórczość Norwida – jednego z najważniejszych autorów w literaturze polskiej. Jego dzieła stereotypowo postrzegane są jako trudne w odbiorze. Dzięki innowacyjnym i atrakcyjnym działaniom edukacyjnym odwołującym się do kultury współczesnej oraz angażującym różnorodnych odbiorców przedsięwzięcie umożliwiało nowe spojrzenie na kanon polskiej literatury, rozbudzało zainteresowanie nim oraz wzmacniało tożsamość uczestników, podnosząc ich kompetencje czytelnicze. W programie przewidziano rezydencje artystyczne, przyznanie Nagrody Norwidowskiej dla twórców łączących działalność literacką z innymi dziedzinami sztuki, a także – w dniach 26–28 listopada 2021 r. – panele dyskusyjne, recytację, koncert, warsztaty kreatywnego pisania, spacer, grę terenową i galę festiwalową z finałem rezydencji artystycznych i wręczeniem Nagrody Norwidowskiej. Wszystkie wydarzenia odbywały się stacjonarnie, a część z nich transmitowana była online oraz tłumaczona na Polski Język Migowy. Rezultaty podsumowuje wydanie katalogu.

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Projekt realizowany dzięki wsparciu Miasta Krakowa i Dzielnicy XVIII Nowa Huta.

Ośrodek Kultury
im. C. K. Norwida

Nowohuckie
Laboratorium
Dziedzictwa

ARTzona

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

OŚRODEK KULTURY IM. C. K. NORWIDA • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

PARTNER

PATRONI MEDIALNI

